

Úvod

Zájemcům o léčivé rostliny Číny a Vietnamu se dostává do rukou poslední, třetí díl. Je v něm uvedeno dalších 60 druhů rostlin, které hrají významnější roli v léčbě a jsou důležitou součástí mnoha receptů. Ve třech dílech je tedy uvedeno celkem 320 druhů. Jde jak o původní asijské rostliny, mnohdy u nás méně známé, tak o druhy, které čínská tradiční medicína převzala z jiných oblastí, např. z Nového světa. Tato skutečnost dokazuje, že uvedený léčebný systém není dogmatický, ale pružně reaguje na nové poznatky vědy. Ani tento doplněk však nemůže postihnout většinu rostlin užívaných tradiční čínskou medicínou (TČM), neboť jsou jich tisíce. Pozornost by si zasloužily i živočišné produkty a také minerální látky, neboť tato medicína je v léčbě hojně využívá.

Další část se věnuje stručnou a přehlednou formou léčebným účinkům rostlin z hlediska TČM. Trojdílná publikace tak tvoří ucelený a uzavřený komplex. Publikace dávají zájemcům o studium a praktické využití této medicíny solidní základ pro seznámení s fytoterapií, tj. léčení rostlinami.

Velmi důležité jsou rozsáhlé rejstříky, které umožňují snadnou orientaci v publikacích.

Martínkov, leden 2014

Ukázka

265. *Auricularia auricula-judae* (BULL) QUÉL.

boltcovitka ucho Jidášovo

Syn.: *A. auricula* (L. ex HOOK.) UNDERW.,

***Hirneola auricula-judae* (BULL ex ST. AM.) BERK.,**

***Gyaria auricularis* GRAY, *Tremella auricula* L.**

Čeľad': *Auriculariaceae*

sanger, heimuer (čín.), mōc nhī (viet.)

Popis a rozšíření 7 Plodnice není rozlišena na klobouk a třeň, je pružná, různě boltcovitě zprohýbaná, poloprůsvitná a má 2–12 cm v průměru, s tloušťkou 0,1–0,3 cm. V mládí je pohárkovitá, později nepravidelně miskovitá, různě pokroucená a v jednom místě bokem přirostlá k substrátu (obr. 2, barevná příloha). Za vlhka je velmi pružná, blanitá, za sucha tuhá až rohovitě tuhá. Vnitřní strana je hladká, lesklá, žilkovaná, barva skořicově hnědá až červenohnědá, pokryta výtrusorodým rouškem. Vnější strana je sametově plstnatá, sterilní, barvy žlutohnědé až naředlé. Výtrusný prach je bílý, výtrusy úzce elipsoidní a bezbarvé. Roste jednotlivě nebo ve skupinách v širokém areálu mírného pásu Evropy, Severní Ameriky i Asie. Odedávna se pěstuje v Číně a na Tchaj-wanu. Roste i u nás, a to v létě nebo na podzim na odumřelých větvích nebo dřevě listnáčů, např. dubu, buku, jasanu, vrby, ale především bezu černého, *Sambucus nigra*.

Další druhy 7 Známé je asi dalších deset druhů, z nichž nejvýznamnější je asijská tropická *A. polytricha* (MONT.) SACC, b. sametová, cizopasná houba rostoucí na moruši bílé, *Morus alba*. Používá se nejen v místní kuchyni, ale také jako léčivý prostředek při nosních, očních a krčních otocích, má však i antikoagulační účinky.

Obsahové látky 7 Plodnice (*Auriculariae sclerotium*) obsahuje širokou škálu chemických sloučenin. Z nich je třeba se zmínit především o polysacharidech β -(1,3) a β -(1,6)-D-glukanech, obsahujících manózu, glukózu a xylózu. Dále je to kyselina glukuronová, ergosterol, mannan, fosfolipidy lecitin a cephalin, ale i kolem 10,6 % bílkovin a 0,2 % tuku. Zastoupen je i β -karoten, vitaminy skupiny B a z minerálních látek draslík, vápník, fosfor, hořčík, sodík a především železo.

Charakteristika TČM 7 Droga (heimuer) má povahu vyrovnanou, chuť sladkou, tropismus k dráze plic, žaludku a jater. Doplnuje qi a krev, vyživuje yin, uvolňuje šlachy, zvlhčuje plíce a zastavuje krvácení. Nelze užívat u žen plánujících těhotenství, v době těhotenství a kojení.

Léčebné užití 7 Houba stimuluje imunitní systém, celkově posiluje organismus. Užívá se při vykašlávání a zvracení krve, krvavém průjmu, krvácení z nosu a dásní, křeči končetin a kašli. Používá se i při zánětech očí a krku, ke snížení krevního tlaku a při poševním výtoku. Zlepšuje psychický stav, snižuje vysoký krevní tlak, má antikoagulační schopnosti, zabraňuje ateroskleróze a trombóze, je prevencí infarktu myokardu. Má rovněž výrazné antioxidační účinky, využívá se při vyčerpání. Léčí hemoroidy a hemoroidní krvácení, podporuje peristaltiku střev. Příznivě ovlivňuje pleť i kvalitu vlasů a nehtů. Doporučená denní dávka je až 5–10 g suché drogy denně. Užívá se i tak, že asi 3 g sušených plodnic namočíme do 0,5 litru vody a necháme přes noc odstát.

Potom se houba vaří, až změkne a získaný odvar (přislazený medem) se pije v množství 1–2 šálky denně před spaním. Jinou možností je naložit 30 g plodnic do vinného octa na 10 dnů a užívat 5–6 g denně.

Poznámka 7 Plodnice postrádají typickou houbovou chuť, přesto jsou významnou součástí asijské, hlavně čínské kuchyně. Přidávají se především do rozmanitých polévek a salátů, ale rovněž do rýže, nudlí apod.